

# Облік та фінансова звітність підприємств під час війни

Як обліковувати різні форми державної допомоги?



Наслідки військового вторгнення Росії на територію України охопили всі сфери життя та суттєво вплинули на бізнес. Ситуація розвивається швидко та іноді не передбачувано – керівництву компаній необхідно постійно оцінювати вплив ситуації на бізнес для подальшого складання достовірної фінансової звітності та прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень.

Аби тримати вас в курсі про найактуальніші облікові та звітні питання, які постають зараз перед бізнесом, експерти відділу надання послуг з питань бухгалтерських методологій KPMG в Україні підготували серію публікацій щодо **обліку та фінансової звітності підприємств під час війни**.

Уряди можуть вживати широкий спектр заходів для надання допомоги компаніям у відповідь на несприятливі зовнішні події.

Відповідно до стандартів МСФЗ облік державної допомоги залежатиме від характеру допомоги. Вимоги стандартів суттєво відрізняються щодо того, коли визнавати цю допомогу та як її вимірювати. Таким чином, компанії повинні визначити, який конкретний стандарт застосовуватиметься для належного обліку державної допомоги.

Облік державної допомоги значно відрізнятиметься залежно від її характеру та типу, наприклад, чи то є грант, позика, податкова пільга або гарантія.

Облік деяких поширених форм державної допомоги виглядає наступним чином. Цей перелік не є вичерпним.



## Державні гранти

Державний грант — це допомога держави у формі передачі ресурсів компанії в обмін на минуле або майбутнє дотримання певних умов, які пов'язані з операційною діяльністю компанії. Вони не включають такі форми державної допомоги, вартість яких неможливо визначити обґрунтовано, а також на операції з державою, які не можна відрізнити від звичайних торговельних операцій. Компанія застосовує МСБО (IAS) 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу» для обліку державних грантів.

Відповідно до МСБО (IAS) 20, компанія визнає державний грант, якщо вона впевнена, що вона зможе забезпечити дотримання певних умов і грант буде отримано. Компанія визнає державний грант у прибутку чи збитку на систематичній основі протягом періодів, у яких компанія визнає відповідні витрати, для компенсування яких ці гранти призначалися.



## Податки на прибуток

Державна допомога у вигляді пільг, які можуть вплинути на оподатковуваний прибуток компанії або її зобов'язання з податку на прибуток, наприклад, податкові пільги для певних видів доходу, додаткові податкові відрахування, знижена ставка податку або подовжений період використання податкових збитків, перенесених на наступні періоди, зазвичай обліковуються відповідно до МСБО (IAS) 12 «Податки на прибуток», а не МСБО (IAS) 20.

Наприклад, якщо уряд вносить поправки до законодавства про податок на прибуток, щоб зменшити ставки податку, компанія визнає та оцінює вплив поправок відповідно до детальних вимог МСБО (IAS) 12. Це, зокрема, передбачає розгляд того, чи підлягають відшкодуванню будь-які відстрочені податкові активи. Компанія обліковує зміну податкової ставки лише тоді, коли зміни до законодавства вступають в силу.



## Частка держави в капіталі компанії

Участь держави в капіталі компанії не входить до сфери застосування МСБО (IAS) 20. Наприклад, якщо держава придбає частку в статутному капіталі дочірньої компанії, материнська компанія застосовує МСФЗ (IFRS) 10 «Консолідована фінансова звітність», щоб оцінити, чи слід їй продовжувати консолідацію дочірнього підприємства або, якщо доречно, відобразити вибуття або часткове вибуття.

Якщо уряд надає підтримку компанії та є також акціонером цієї компанії, компанія має оцінити, чи діяв він в якості власника компанії або ж як уряд. Це визначатиме, яким чином компанія обліковуватиме державну підтримку.



## Поставки товарів і послуг

Операції з державними органами, які неможливо відрізнити від звичайної торговельної діяльності компанії, не є державними грантами.

Наприклад, якщо компанія постачає товари чи послуги уряду, які є результатом її звичайної діяльності, вона, як правило, застосовуватиме МСФЗ (IFRS) 15 «Дохід від договорів з клієнтами».



## Кредити, отримані від держави

Відповідно до МСБО (IAS) 20, компанія зазвичай розглядає вигоду від державної позики за процентною ставкою, яка є нижчою за ринкову, в якості державного гранту. Вона обліковує саму позику відповідно до вимог МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти». Вигода від ставки відсотка, яка є нижчою за ринкову, оцінюється як різниця між первинною балансовою вартістю позики, визначеною згідно з МСФЗ (IFRS) 9, та отриманими коштами.



## Розкриття

Компанії застосовують вимоги до розкриття інформації, зазначені у відповідних стандартах. Наприклад, якщо компанія отримує державну позику за відсотковою ставкою, нижчою за ринкову, вона розкриває інформацію, яку вимагають МСБО (IAS) 20 і МСФЗ (IFRS) 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». Якщо держава також є акціонером, то відповідно до МСБО (IAS) 24 «Розкриття інформації про пов'язані сторони» може вимагатися додаткове розкриття інформації про пов'язаних сторін.

Відповідно до МСБО (IAS) 1 «Подання фінансової звітності» також може знадобитися додаткове розкриття інформації, що пояснює використання компанією державної допомоги.



### 01

Підготуйте перелік усіх форм державної допомоги, які компанія отримує або має намір отримати



### 02

Визначте, який стандарт застосовуватиметься до кожної форми державної допомоги, зауваживши, що до деяких операцій може застосовуватися більше одного стандарту



### 03

Розробіть відповідну облікову політику, зосереджуючись на тому, коли державна допомога визнається та як вона оцінюється. Враховуйте, що дата визнання може бути різною для різних форм державної допомоги



### 04

Підготуйте проекти розкриття інформації відповідно до вимог кожного відповідного стандарту

## Якщо у вас виникли питання, пов'язані з обліком та звітністю в умовах воєнного часу, будь ласка, звертайтеся до нас.



**Ольга Куліна**

Менеджерка, послуги з питань бухгалтерських методологій KPMG в Україні

okulina@kpmg.ua  
+380 95 288 4275



**Ольга Король**

Менеджерка, послуги з питань бухгалтерських методологій KPMG в Україні

okorol@kpmg.ua  
+380 50 329 0651



kpmg.ua

Не допускається надання аудиторським клієнтам KPMG та їхнім афілійованим або пов'язаним особам деяких або всіх описаних у цьому документі послуг.

Інформація, що подана у цій публікації, носить загальний характер і не може вважатися тлумаченнями або роз'ясненнями (або висловленням думки щодо тлумачення або роз'яснення) відповідних застосованих МСФЗ, стандартів аудиту та/або вимог законодавства.

Вона не висвітлює стан справ будь-якого окремого підприємства або фізичної особи. Незважаючи на те, що ми намагаємося подавати точну і своєчасну інформацію, ми не гарантуємо, що ця інформація є правильною на дату її отримання або буде достовірною у майбутньому. Ніхто не повинен діяти і покладатися на таку інформацію без відповідної професійної консультації, наданої виключно після детального вивчення стану справ кожного окремого суб'єкта у кожному окремому випадку.

© 2022 ТОВ «КПМГ-Україна», компанія, зареєстрована згідно із законодавством України, член глобальної організації незалежних фірм KPMG, що входять до KPMG International Limited, приватної англійської компанії з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників. Усі права застережені.

Назва KPMG та логотип KPMG є зареєстрованими торговими марками або товарними марками, що використовуються за ліцензією учасниками глобальної організації незалежних фірм KPMG.